

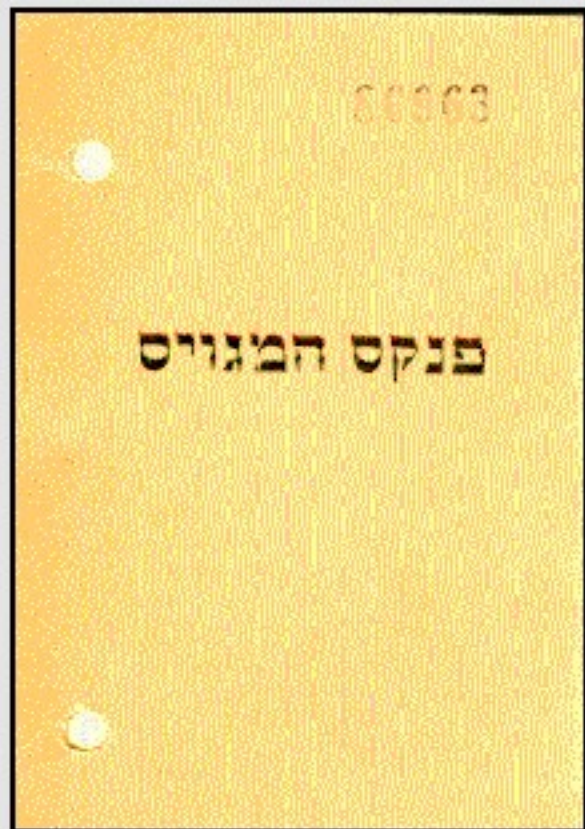
אזכרו את מנחם ז"ל

מנחם ז"ל

מסמכים ומצילומים של מנחם בגין

מסמכים ומצילומים של מנהלת ברוך ג"ל

מספר המגורים	80863	<p>במקום זה אין המגורים רשאי לפשותכל סגוראכור לו להוסיף בו כל דמות. מלבד החימוש במקומות המיועדים לכך. כל העובר על הוראה זו יענש.</p>
המספחה והשם	3/3 משה	
הדרגה	מ"ב	
תאריך הגיוס	3.5.48	
מספר המסמכות	10	
גולד בשנת	1923	
חתימת המגויס		<p> חתימת קצין אגף גנה לארבע המחלקה לחינוך מוסקרי המגויסים </p>
		המדינה

יד לזכרו של אגרות דוד ג"ל

הבול מוקדש לזכרם של
הרוגי מלכות בדור התקומה

THE STAMP IS DEDICATED TO THE
MEMORY OF THOSE CONDEMNED
TO DEATH RESISTING FOREIGN
RULE, THAT ISRAEL MIGHT BE
FREE

THE STAMP WAS DESIGNED BY J. ZEM, TEL AVIV
2024 20 2024 20 2024 20

בול הרוגי מלכות
FALLEN FREEDOM FIGHTERS STAMP

88
5/5/68

ה ש י ר ו ת ה ב ו ל א י
יודסליס - תל אביב - יפו - חיפה - טבריה - נתניה - נצרת - שכם - נתב"ל
PHILATELIC SERVICES
JERUSALEM • ISRAEL

כתבות שפורסמו על פעילותו הצבאית של מנחם בגין

דפיסה המבטחה את הפעילות

הנהגת הממשלה הודיעה על כך שהיא תתמוך בממשלה החדשה
 ובהנהגתה של מנחם בגין. ההודעה ניתנה ב-15 במרץ 1977.

ההודעה ניתנה ב-15 במרץ 1977.

15 במרץ 1977

15 במרץ 1977

אחד מראשי הממשלה החדשה, מנחם בגין, בחדר המועצה להגנה וביטחון
 הממשלה ב-15 במרץ 1977.

ראשי הממשלה החדשה, מנחם בגין, יחד עם חברי הממשלה החדשה, בחדר המועצה להגנה וביטחון הממשלה ב-15 במרץ 1977.

ובזאת סיימה הממשלה החדשה את כהונתה
 על פי חוק.

הממשלה החדשה של מנחם בגין
 הודיעה על כך שהיא תתמוך בממשלה החדשה.

בזאת סיימה הממשלה החדשה את כהונתה
 על פי חוק. הממשלה החדשה של מנחם בגין
 הודיעה על כך שהיא תתמוך בממשלה החדשה.

הממשלה החדשה של מנחם בגין
 הודיעה על כך שהיא תתמוך בממשלה החדשה.

הממשלה החדשה של מנחם בגין
 הודיעה על כך שהיא תתמוך בממשלה החדשה.

המרגלים הראשונים שלנו

אנשי המחלקה הערבית של הפלמ"ח התכנסו לזכר חבריהם שנפלו. פגישה ראשונה מאז מלחמת העצמאות. גם סוחר הנשק יעקב נמרודי היה שם

■ נחמה דואק

חיים חפר כתב עליהם: המסתערים - אחיך גלויי הפנים, אחיך במסיכה/והם הראשונים מבין ראשונים, תמיד אנתנו הפלמ"ח. המסתערים, אנשי המחלקה הערבית של הפלמ"ח, מהלוחמים ויותר מרתקים במלחמת העצמאות.

הם שלטו בשפה הערבית ונראו והתנהגו בצורה שאיפשרה להם לתרוך ללב מדינות האויב, המשימות שביצעו היו מהמסוכנות במלחמה ודי אינפורמציה שהביאו הכריעה לעיתים קרובות. הם היו המרגלים הראשונים של צה"ל.

בשביע סעבר, קיימו פגישה ראשונה של אני שי המחלקה חלקם לא ראו זה את זה 40 שנה הפגישת, שהתקיימה באתר ההנצחה לחללי המרד דיעין בבסיס גלילות, יוחדה לזכרם של שבעה מחברי המחלקה, שמתו במשימותיהם בארצות ערב ולא זכו להיקבר בקבר ישראל.

היו שם ראשי אמ"ן, המוסר, המחלקה הערבית אלופים וקציני צבא בכירים אחרים, ובהם - אהרן יריב, מאיר עמית, יצחק חופי, חיים לבקוב, רחבעם זאבי, רפאל איתן, שאול ביבר, ירוחם כהן, מולה כהן. והיו גם אנשי הסדרה הידוע בהם - סוחר הנשק יעקב נמרודי, שהתגייס למחלקה הערבית בגיל 16 ועשה במסגרתה פעילויות נועזות. הם העלו את זכרם של חבריהם שנשארו מאחור: נסים עטיה, רוד מורחי, חביק כהן, רוד שמש, גרעין בארי ועננה חורין. בקהל נשמע קול בכי. למרות מרחק הזמן אין ניחומים למשפחות. גם לא ברבריו של מאיר עמית שאומר שיש שכר לפעולתם של אלה שהלכו ולא שבו.

מרגש היה לשמוע את המכתב האחרון של חבר המחלקה, יעקב בוקעי, שנודון למוות בירדן. המכתב הגיע לידי אה"ל מחבריו כחודש אחרי שהוצא להורג. רע לך כי לא בנרת'י, כתב, מצפוני ולכי נקיים. קצתי בחיים הקשים שאני עובר כל יום. כיתה משפט דן אותי לתליה ואני מחכה להוצאה לפועל. קשור אני בשלשלאות כדול. מוזני להם ומים בלבד. אין בלבי תרעומת. אני מוסיף ידי ללחוצך ידך מרחוק.

כתבות שפורסמו על פעילותו הצבאית של אהרתי רוזניץ

סוכן סמוי/לייבוב נרצח ונחמד כתבות

האמרה: "יד שגנבה - תיקטע" מומשה היטב בראשית 1944. אז נוספו שתי פעולות, שגרמו אמנם לפגיעה כלוח האימונים של ה"מסתערבים", אך ביצוען המיצלח הקנה להם ביטחון עצמי והכשירם לפעולות מורכבות יותר בעתיד. פעולות אלו היו: פרשת האונס בבית-שאן וה"אימונים" על כמה מנהיגים מול-סיים בלטים, בחיפה הערבית. בבית-שאן (ביסאן) איש ערבי מקומי באכזריות שתי צעירות יהודיות, מאחד הקיבוצים בסביבה. הפיקוד העליון נזר עליו דין מוות. ירוחם שהן ערער על כך וטען, כי הדבר יביא לנקאונ דם והמלץ על כיצוע עונש לפי החוק המוסלמי: "יד שגנבה - תיקטע". הערעור נתקבל, וה"מסתערבים" הובילו יחידת פלמ"ח, שבאה להעניש את המקומי. הם התחזו לערבים דמשקאים, המתמחים בהברחת נשק, חדרו

גם היום מחעודרת סקרנות בקשור לפעילות מחלקת הישחור. היא המחלקה הערבית"

"לפחד"

של הפלמ"ח - ה"מסתערבים". שפעלה בין השנים 1944-1950. ומרבית פעילותה לא נודעה ברבים. בתקופת המחלקה הסורית הגיעו לידם הודעות מראה עם החפיקוד עד כדי כך. שכאשר הייתי בגיע ארצה. פחדתי לדבר בכחיות. מגילה לחסינות ירוחם שהן מפקדה הראשון של המחלקה הערבית"

כתבות שפורסמו על פעילותו הזכאית של אפרתי דוד גיל

סירובו להתפטר, לפי דרישתם של חוגים מוסלמים קיצוניים בחיפה.

ירוחם כהן, בלוויית כמה "מסתערבים" מבסיס היחידה בקיבוץ "אלונים", עקבו אחר שלושת המנהיגים, איתרו מקומה נוחים להיצוע ההתנקשות גם וניבשו דרכי נסיגה. נבחרו חוליות ההתנקשות ולאחר שנשלמו ההכנות, נשלחו למנהיגים הערביים מכתבי איום. המטרה הישגה המנהיגים הערביים התחננו במני דוד הכהן, סגן ראש העירייה היהודי דאז, שיפגוש את הרע והגזירה. דוד הכהן השיב שאין לו כל קשר עם מפקדי ה"הגנה", אך הוא משוכנע שהבעייה תיסתור, אם המנהיגים הערביים יערצו לשלום של ראש העיר, שבתאי לוי, וכך אירע.

לאחר הצלחה זו, עברה "המחלקה היידי" לאימונים מתקדמים יותר במשך שבועות וחודשים שהו בשטחים ערביים, כדי להרגיל את אנשי היחידה לחיות בערים ובמרכזים ערביים, במטרה להפעילם כסוכני מודיעין בעת שלום וכמבצעי פעולות חבלה בשטח האויב, בעיות זרום. אישי היחידה נשתלבו במקומות עבודה

לכית שאן ובאזמי אקדח חטפו את האנס, מוחמד סרג'סי, מביתו חוליית ביצוע, בת שני פלמיחאיים, גירסו את האנס. בספרו של ירוחם כהן, מפקדה הויאשון של "המחלקה הערבית" של המנהיג - "לאור: יום ובמחשך", נכתב: "הוצע לפגוע באותו איש בהתאם לחוק המוסלמי, האומר יד שגבו - תיקטע, ההצעה נתקבלה, וחוליה ממחלקתנו צורפה ליחידת פלמ"ח, שמועדה לנצע את ה"אימה". כהן מספר, שערביי בית שאן והכפרים הסמוכים נתקמו בתדהמה ובחרו: ה'החשש, שמא תתנהל הסתה פרועה נגד היהודים - בעת תפילה יום השישי במסגדים - נתבדה גויבים רבים ראו במעשה עונש סביר, ומנהיגים ערביים מתונים הרגיעו את הרוחות בעיר".

בחיפה, נמש באותה עת, נשלחו מכתבי איום מטעם ה"הגנה" לשלושה מנהיגים ערביים בחיפה: לראשיד חאג איבראוויט, עויד חנא עצמור ולתעשיין האג טאהר קארמא, סגן ראש עיריית חיפה, כי חייהם יהיו בסכנה, אם יאונה יע לשבתאי לוי, ראש עיריית חיפה, על שם

כתבות שפורסמו על פעילותו הצבאית של אהרתי ברוך ז"ל

כאמור, מונה יגאל אלון, שהיה מפקד פלוגה א' בפלמ"ח, בינואר 42, למפקד "היחידה הסורית". במקומו של ישראל בן יהודה, הידוע בכינויו "עבדו", שהשתחרר בשל חתונתו. על יחידה א' הוטל ביצועה של "התוכנית הסורית", דהיינו: תכנון וביצוע פעולות חבלה, איסוף מידע צבאי ומדיני, הקמת רשת תחנות שידור ברחבי סוריה ובלבנון וניהול לוחמה פסיכולוגית בקרב אוכלוסייתן. התוכנית בוצעה במלואה. באפריל 1943 התפטר יגאל אלון מהפיקוד על "היחידה הסורית", באומרו: "אני יכול לקבוע בוודאות, שהיחידה חוסלה, מפני שהבריטים רצו להשתלט עליה ולהגביל את סמכותו...". כן נכתב בספר "היחידות חייבתיות המיוחדות של הפלמ"ח של יעקב מרקובצקי.

כשמרקה "המחלקה הסורית", לאחר תבוסתו של הצבא בצמון אפריקה וחלופ הסכנה למזרח התיכון, הוטל על ירוחם סגן לארגן את

ציבוריים גדולים, כגון: נמל חיפה וחברת האשלג בים המלח, במחנות הצבא הבריטי בעזה ובסביבותיה, במת"הזיקוק בחיפה, כמו גם במקומות עבודה פרטיים, כגון: מוסכים בים, בחיפה וברמלה. נפתחו גם עסקים קטנים בערים ערביות, כגון: חנות למחנות, חנות למכירת ספרים ועיתונים, מתקן פרסומת נייד ורוכלות. במקביל לתוכניות המאבק וההתנגנות נגד פלישת הצבא הגרמני לארץ ישראל, במלחמה השנייה, פותחה "התוכנית הסורית" (1940), שנועדה להחזיר תבוי "הגנה" רמסתערביס" לרחבי סוריה ולבנון, כדי לבצע שם פעולות חבלה, ביון ולוחמה זעירה, אם וכאשר ינסו הגרמנים לפלוש למזרח התיכון. רק מאוקטובר 1941, כאשר מונה יגאל אלון למפקד "המחלקה הסורית", נקשר הפרוייקט ישירות למטה הפלמ"ח.

כתבות שפורסמו על פעילותו הצבאית של אהרתי בורג

בכליירכב ובאופנועים. כן למדו ערבית-קריאה וכתבים, נוסחי תפילה, הויג, לבוש ומסורת. אהמדריך המקצועי היה שמעון סומך (סמעאן), יליד בגדד, שהיה בקי בשפתם ובמנהגיהם של הערבים. ב־1943 למד תפילות ומנהגים דתיים אצל אחז השיחיס המפורסמים במסגד "אלאקצא" בירושלים העתיקה ואומרים, כי הוא שתרם לניבושה ולעיצובה של מחלקת השחר, בשנים 1943-1948. מטרתם של "סמעאן" ושל ירוחם כהן הייתה: להקים יחידה, שאנשיה יוכלו לפעול (בדרך כלל כבודדים) בערבים לכל דבר, בצורתם, בהופעתם, בעבודתם ובאורח חייהם, כדי שיוכלו להשיג מידע מודיעיני אמין ולא סלקטיבי, כפי שסופק לשירות הידיעות (השי"י) ע"י המודיעים הערביים. מסתבר, שאחת הדרכים היעילות להשגת מידע הייתה: השתתפות בתפילות יום שישי במסגדים, בייחוד

המחלקה הערבית במסגרת הפלמ"ח לפי המתכונת של "היחידה הסורית". באותה עת הייתה לפלמ"ח מחלקה ערבית-ארצישראלית, שהתאמנה בחרייבה על הכרמל, בפיקודו של השומר יצחק חנקין. במחלקה היו 12 איש כלבד, רובם בני עדות המזרח, תימנים וילידי הארץ. באביב 1943 הוקמה מחלקת השחר, שהייתה מיוג של "היחידה הסורית" והיחידה הערבית ולמפקדה התמנה ירוחם כהן. לאחר שסיים קורס למפקדי מחלקות, החל להכשיר, בעזרתו של שמעון סומך, בקיבוץ "אלונים", את הימשתערכים לפעולות בקרב ערביי ארץ ישראל. מחלקת השחר הייתה מורכבת ממתנדבים, שלא היו להם תנאים מיוחדים. הם היו אנשי פלמ"ח, שלמדו להידמות לצעירים פלסטינים ולהופיע באזורים שונים של הארץ, כדי לאסוף מידע ולבצע פעולות שונות. נקבעה תוכנית אימונים, בת שנתיים (לפחות), שכללה, בין השאר, תרגולת צבאית, אימוני צליפת, סיירות, גורו, מתנאות, סדרות ימיות ונהיגה

כתבות שפורסמו על פעילותו הצבאית של אהרתי בורג

באותה שנה עבר מרכז האימונים של המחלקה הערבית מ"אלונים" לקיבוץ "עין התורש". המחלקה המשיכה לפעול כמחלקת ביון ומבצעים בארץ ישראל ובמקביל - החלו להירקם תוכניות לפעולה במדינת ערב השנתת. ב"47' מתחם המחלקה 33 חברים, בפיקודים של המדריך המקצועי שמעון סומך והמ"מ שאול ביבר, ולאחר מכן יוחנן זריק, ובמשך תקופת מלחמת היצמאות שמריה טטמן, איש קיבוץ "ערך".

בתקופת "עין התורש" נשאו פעולות ה"שחר" אופי כפול: מאבק בערביי ארץ ישראל וסיורים במדינת ערב השכנות. הרבה סיורים, אופי סח, נשמו-ו אצל המסתערים, אנשי המחלקה הערבית. רובם לא שוחררו לפרסום, מטעמים מובנים, ומקצתם פרסמו רק לאתרותה. ניתן לבחון (ולקוות), כי ברבות השנים יתגלו פרטיה נוספים. בינתיים נאחזים את בכל שביב מידע ובחומר ארכיוני.

והסיתה נגד היישוב היהודי. "מסתערים" השתתפו בתפילות יום השישי במסגדים "אלאקצא" בירושלים העתיקה ובייחוד במסגד גזרני בחיפה התחתית, מקום פעילותו של ש"ח נמר אל ח'טיב, שדרשותיו הצטיינו בארס והסתה נגד היישוב היהודי. הם דיוחו על תוכן הנאומים ועל תגובות ציבור המתפללים, שבדרך כלל לא התפרסמו בעיתונות הערבית. העתקי הדו"חות נמסרו למטה הפלמ"ח ומשם הגיעו למפקדת ה"הגנה" ולמחלקה המדינית של הסוכנות.

עם תום מלחמת העולם השנייה, בתקופת "המרי העברי", נוסף עוד היבט לפעולות המסתערים: פעולות נגד הבריטים, בייחוד סיורים באזרי תחנות משטרה, גשרים ומסילות ברזל ובשטחים בריטיים "סגורים", שליהודים לא ניתנה הכניסה אליהם. בשלהי 1946 נקבע, כי מחלקות הסיור והמודיעין בפלמ"ח יפעלו בתיאום מלא, וירוחם כהן התמנה לקצין מטה לענייני מודיעין.

כתבות שפורסמו על פעילותו הכלכלית של אהרתי ברוך ז"ל

ימנעו בגליל, היה סגן קצין המודיעין והשתתף במבצע: "פתח רדני", שבהם נכבשו, בין השאר, הערים לת: רחמלה. בקרבות הגב שימש עוזרו של מפקד החזית, אלון, ובמהלכם בשליחותו של יגאל אלון - הצליח ליצור קשר ונגיש תכופות עם נאצרי. בינוי 1949 התמנה לחבר בעדת שביעות הנשק, שבה שרת עד 1950, עת נשלח לקורס מנ"צ. במאגניברסיטה העברית בירושלים למד לימודי: "היסטוריה הכלכלית והמשפט" המשיך ל"אוניברסיטה". בין השנים 58-1963 שימש שגריר ישראל בארגון שביעות אפריקה.

גם כיום, משמאל ירוחם יסגן את ימי המהלכה הערבית, אבר הוא כל פרט קטן ונא על חלקו. כשחזרן בשנת 1943 למבישה עם מפקד הפלמ"ח, יצחק שדה, בקפה "שטרק" ברחוב אלנבי, מצא עימו גם את דוד נמרי, סגן שדה הודיע לו, כי: "ברו להיות מפקד המהלכה הערבית" במתכונתה החדשה. סגן לא שש אז לקבל על עצמו את התפקיד, והוא איבר לחסינות: "לא חששתי מהתפקיד, אבל חשבתי, שלא אצליח לנייט החומרי האנשי המתאים לתפקיד. ידעתי את הבעיות בבחירת סוג ורמת האנשים. למעשה, למדתי את התכונות והסמלות הא-ניות, הצרימים להיות לאדם, הנבחר

בביתו, בסביון, יושב ירוחם סגן בחדר העבודה - ספרייה עמוסה חומר רב על ימי הפלמ"ח ומלחמת ישראל. על הקיר, מול תמונת אלון ז"ל, תלויה תעודת שירות בפלמ"ח והמנוחה של סגן עצמו, כימסתערב". ירוחם סגן, בן 24 יליד תל-אביב, הגיד גימנסיה "הרצליה", הצטרף בשנת 1932 לארטון ב', שבזמנו פרש מן היהגנה. בשנת 1937 הצטרף לאיחוד בין ארטון ב' ל"הגנה". במאורעות 39-1937 התנדב לצאת לגליל, שם שירת במשמר הנע, שיגאל אלון היה מפקדו. במלחמת העולם השנייה - במסגרת שיתוף הפעולה בין הנהלת היישוב העברי בארץ ל"הגנה", לבין כוחות הבריית - הוקמה "המהלכה הסורית", שבה פעל ירוחם סגן בין השנים 3-1940 " ולאחר מכן נתמנה למפקד המהלכה הערבית". במאי 1945 נשלח לסוריה וללבנון, כדי להקים את ארטון היהגנה" שם. במקביל הוקמו יחידות זוטות בעראק ובמצרים. עם חזרתו לארץ, בראשית 1947, נתמנה לקצין מטה לענייני מודיעין. במלחמת העצמאות, במרס 1948, כאשר יגאל אלון התמנה למפקד "מבצע

כתבות שפורסמו על פעילותו הצבאית של אהרתי בורג

קורא ושומע את התעמולה הערבית ומתחיל להאמין, מאימת זה נזו קיבוצים תהרעו יהודים. זה הורג את הקיבוצים. הוא מזכיר, כי באחד המקרים, בשנת 1948, כאשר ארבעה "מסתעריבים" ישבו בבית-קולנוע בבירות, ראו על המסך, כיצד שניים מחבריהם מוכלים להתצאתם להורג בעזה: "א הרי הרגשח אינמה". כן, שכתב כבר שלושה ספרים ועסוק בכתובות ספרו הרביעי, אזכר את האירועים אחד לאחד ואת מעדם המדויק. הוא יודע לומר, שה"מסתעריבים", שיצאו למעולה, לא נשאלו מעולם על ידי חבריהם אודות משימתם: "כל אחד זמר את הפה ודיווח רק למפקדו". בתקופת, שפיקד על היתידה - היו בה כ-40 מסתעריבים". ירוחם כהן פותח לפתע את המגירה, בחדר העבודה, ומוציא מספר תעודות אחות, ששימשו אותו במעבר ללבנון ולסוריה ובצמוד אליהם - כרטיס ביקור עם שמו הערבי.

לתפקיד כזה! ידעתי אז, כי הלכו היו צריכים להיות בעלי השכלה תיכונית, לפחות. רק מאה חשתי ולא משום דבר אחר. התחלנו לגייס אנשים, סרקנו את יחידות הפלמ"ח ותנועות הנוער והגענו לפרברי הערים המעורבות, שם התגוררו ערבים ויהודים יחדיו. חיפשנו יודעי ערבית וכלל לא התאכזבתי. כהן יודע לספר, שהצליחו להגיע, במסגרת הפלמ"ח, ל-15 ימי אימונים בחודש ושהמסירות הייתה מעל הכל: "החבריה אף ויתרו על חופשות יציאה הבייתה, והיחידה הפכה לביתה. הוגשנו את השליחות והייחוד בתפקיד זה, והאנשים היו נאים, שנבחרו לתפקיד ולא רצו לאכזב את שולחיהם. קשה להסביר כיום את התפקיד, למי שלא חי אותו אז. כשהייתי בסוריה, הייתי במתיחות מתמדת 26 שעות ביממה. הניתוק מאותו עולם, ששלח אותך לתפקיד, לשבת ולקרוא עיתונים ערביים, לשבת בכלל וכך "ישב" 3 פעמים בסוריה ובלבנון - אי ח"ל, ואתה נזתר מטותק. אתה רק

כתבות שפורסמו על פעילותו הזכאית של אהרתי דוד גיל

כהן מרחיב את דבריו על הייחוד של הימסתערביס: "אשינו הצליחו להתבסס מבחינה חברתית-כלכלית ולאומית ביסקום שהיו בו. יציאה לתפקיד הייתה כמו צניחה לבד. בשטח ואין מי שיעזר השום דבר. היו גם כאלה שהצניח, כשרצינו מחוסר אמצעים, להוזזים ארצה. עזי היום עזמר כהן זרחות על פעילות הימסתערביס, והוא "מצליב" אירועים ורשמים מאז לספרו הבא. הצלומים - לא היו, משום שהוא התנגד לכך. לגבי המיתוס של "לרעוג בצומם ולשמוח בחניהם" (כצום הימסדיאן), שנמשך

גם היום כועס כהן על התקציב הזעום, שהוקצב לפעילות הימסתערביס: "רק 15 לירות לחודש, וזה היה צריך להספיק לקניית עיתונות ערבית, מלבושים, שתילות של ימסתערביס; וגם זה לאחר מאמצים, שעשה יגאל אלון להיטיב את מצבה של המחלקה. לדגרו, היו גם כאלה, שלא רק שלא תמכו בפעילות היחידה, אלא אף התנגלו לה. זהה, אמר העמידו אותי למשפט כפני המחלקה המדינית: "סוכנות, בשנת 1945, על שאני מסכן את כל היישוב היהודי בארץ בעצם שולחי ימסתערביס" להתפלל במסגדים, במטרה להשיג סידע חשוכ עבורנו.

הישובי - ישראל גילוי - ציוד בפעילותנו. לכהן - ביקורת טובת ובהישאלו, משיב: יש לי תלוות, על שלא היו אמצעים. גם כשאישרו כספים, ערנ מלחמת העצמאות, הכסף לא הגיע."

כתבות שפורסמו על פעילותו הזכאית של אהרתי דוד גיל

יכל אחד היה איש בלמ"ח
נחמק, עם מוטיבציה להסתוות כערבי ולהיבלע
בשטח האויב. ביבר עצמו לא היה "ערביסט",
והוא עסק בניהול המחלקה בתקופת המאבק
נגד הבריטים. בגלל חזתו האירופאית לא היה
יכול ביבר להיטמע בקרב הערבים: "התעסקנו
אז באיסוף מודיעין על הבריטים, ובכל פעולה
השתתפו אנשי המחלקה הערבית. אז גם
אמרתי לעצמי, שלא יתכן, כי רק אשלח אנשים
לפעולות ואשב מאחור, חכט פעולה של פיצוץ
מספר תחנות משטרה בריטיות". בחיפוי של
"יעקובד" כהן, לבש ביבר תלבושת ערבית,
כשנלו מכוסים, ונסעו באוטובוס מחיפה
למשטרת גנין: "נאנחתי מאוד, כביכול, מכאבי
שיניים. למיני ישב שומר ערבי וסיפר מעשי
גבורת. הייתה לו תחבושת על הראש כתוצאה
מסכת, שנתתי לו באירוע, שהיה קשור בהבאת
מעלילים". ביבר מספר, שבאותם ימים הייתה
הטכניקה להעברת מידע פשוטה, יחסית, היות
ולא היו הנבלות, והמעברים היו פתוחים.

30 יום): "הגענו לרמת השרון עם
התפקיד עד כדי כך, שכאשר הגענו
לארץ, פחדתי לדבר עברית... זה היה
יותר מהזהירות. כמעט האנחנו
אתה הופך, מרוב דבקות במטרה
להיות ערבי, במלוא משגן המלה. זה
היה השיא שלנו. הייתי מתפלל
בגרתך בית הסוהר בלבנון וכאילו הרגשתי צורך
נפשי להתפלל. הזהרות א, שאתה כופה על עצמך,
יוצרת מצב שאנה, מתאום, איך שונא ערבים".
ג. הדבר על אתנות לוחמים וגאוות יחידה: "אז
הייתה משפחה, ועד היונו רצים אגחנו לכל מפגש,
כדי להתפרק על הימים ההם".
המחלקה הערבית קמה על רקע ההבנה
שבמקדם או במאחור יתלקו והעוינות הערכית
הגוברת לפריצת מאבק זו איתום, אומר שאוב
בינו. מי שהיה מפקד המחלקה בשנים 1945-1946.
הוא מספר, שכל אחד, שהתקבל למחלקה, נבדק
והיטב לפני היכנסו:

כתבות שפורסמו על פעילותו הזכאית של אפרתי ברור ז"ל

בהמשך - השתכללו השיטות והשתמשו באלחוט. אנשי המחלקה כוננו השחורים והיה זה אז כינוי של נאווה. בקרב המסתערים" אמר ביבר כמטפח צינבטיה מעולה: יש הרבה סימורים, הקשורים להוצי הנג' לדוגמה, היה אחד מאנשי המחלקה בעל האת עוציית, שגדל בבית מסורה. יום שיש אחד יצא בתפקיד לעיר העתיקה בירושלים לשמור, מה אומרים המסיתים. ההוראות למסתערי" היו לצאת מן העיר העתיקה רק לפנות ערב. בצאתו דרך שער שכט אל שכונת ימאה שערים, עם בניסת השבת, יצאה לקראתו אישה מן השכונה וקראה לו: מוחמד, מוחמד קים אהיר (מוחמד בוא הנה) המסתערי" החליט. להמשיך בתפקיד, נכנס לבית ולבקשת ונאישה הכיני את אש התילית, שעליה הונח החמין ליום שבת. רצחה לתת לו פרוסת עוגה, והוא

סירב, אז ירד זכת היציאה קרא לשבר האיסוף וכאידוש: צברתם אל די ענני... ענף דירי (העבירה עליכם"!).

ביבר: זה גענועים לאוהל, למת לחם. העניין, הסודיות - גם הם משכו ברור לי, שלא רק שלא הייתה שום שנאה לערבים, אלא ואיסיון להתחזות כמותה, ידעת השפה - יצרו סימפטיה אליהם; וזה היה כורח המציאות. אני אתה נלחם באויב, אתה חייב להכירו היטב, כדי לדעת מיהו. שאל ביבר, בן 67 כיום,

במלחמת משרות ממשלתך, ימים ב-15 השנים האחרונות מנהל המחלקה לאירועים והסברה בישראל. לפני ין שורה 25 שנה בצה"ל והשתחרר בדרגת סגן-אלוף. בין תפקידיו: קצין חימוש של מייסות השריון וראש ענף הירי ובידור בצה"ל.

ביבר, יליד קריית ענבים, אכר כילד את מאורעות 1948, ובחיותו בן 14 כבר השתוקף

כתבות שפורסמו על פעילותו הצבאית של אהרתי בדרגות

שרבים מהם נותרו ישובים על כסאם, עדיין אמפי סוד... באותו "ערב מסתעריבים" - ששולבו בו קטעי קישור ושירי לוחמים - סיפרו אנשי "המתלקה הערבית" על ההתרחשויות של פעם: "אני, אמנם, לא השתייכתי ליחידה זו בפלמ"ח, אסר יצחק נבון, לשעבר נשיא מדינת ישראל, "אך הוטל עלי כהגנה להקים משהו דומה וניסית להקים יחידה כזו. הייתי ראש המחלקה הערבית כמדועקן, בירושלים, ואמרתי כתברים: 'איננו יכולים לעשות, מה שעושים שם. איש לא ידע עד תגה את מה שעשו האנשים המופלאים האלה, אך חובה עלינו לתעד זאת".

ה"מסתעריב" "יעקובה" כהן סיפר על השמות הערביים הרבים שהיו לו: בסוריה ובלבנון למשל, נקרא גמיל מוחמד רושדי. הוא היה, ביכול, אדם אמיד, שבעקבות המלחמה בפלסטין התפררה משפחתו, נותר עם כסף רב וניטה להתגורר בסוריה ובלבנון. "יעקובה" שימש נהג מונית וכך שוטט מבירות לדמשק

כשמירה. בשימש סייב לימודיו במיתחספר החסלאי "יחידה", שהיוה העין לזר הותד של הפלמ"חניקים לעתיד, שם איתר יגאל אלון זל אח אועי. בדרך מגלה, "לפני כמה שנים נפגש בייראנט אייטס שבארגונינו עם חבר יחדי ושייר ועם שוחפו הלבנתי. "דיברנו בערבית והסתבר, שהוא היה היוזמתארי של הכפר שאשא, ואני נאכרת, שבשנת 1944 היה שם בית גדול מינוחים וממצר. ומסגרת תפקידי הייתי אז מעורה בתיקי הכפרים, ותארתי לאותו לבנוני, לפרטי פרטים, את כל כניסות ביתו. הוא נדהם ממש ובכה".

אף כי הייתה ל"מסתעריבים" אחות לוחמים מטותחת, מעידים הם, כי היו צריכים להצניע את הפעולות, כדי שלא יתגלו. מדי פעם נפגשים הם, עד היום, ומעלים עוד קצת פרשיות מהעבר, אך עדיין - לא הכל. השנה נערך מפגש ב"נעורים", בחסות "התנועה לארץ ישראל טובה". כשנתבקשו כל ה"מסתעריבים" לקום, כדי שהקהל יוכל לאהותם ולמחוא להם כף, התברר,

כתבות שפורסמו על פעילותו הזכאית של אהרתי דוד גיל

באופן חופשי, דבר שאיפשר לו להעביר מידע רב. "מעולם לא שיתדתי ערבים", סיפר, "אבל כדי ליצור קשר עם הקצינים במעברי הגבולות הייתה לי "שיטה", ותוא מתחיל לצחוק: הייתי מגיח לידי חוברות עם נערות עירומות, שאותן חילקתי להם ביד רחבה. כך הפכתי להיות כמו נרביית. הייתי גם מביא להם ארוחות, כך שאותי לא בדקו ולא שאלו שאלות. נשאלתי לא פעם, האם נקלעתי למהומות, שבהם ראיתי את המנות. אני משיב, שמעולם לא פרט לפעם אחת, בדרך לדמשק, כשהיה לי, לפתע, תקר בגלגל וראיתי את המוות. האירוע לימד אותי משמעות נוספת למוות: "לחיות באהות שאולה". בפעם הראשונה תפסתי, שאין די בכך וצריך להיות מוכן גם למות באהות, שאינה שלי, שאף אחד לא היה יודע על גורלי.

אליהו ריקה סיפר על פיצוץ ספינתו של היטלר בנמל בירות: "במלחמת העצמאות הגיעו ידיעות לחיל הים הישראלי, שלפיהן עונגת בנמל בירות "יאכטה" בשם "גריטה", ששימשה "יאכטה" להיטלר ושהיוותה סיכון לחיל הים שלנו, כאשר

הערבים עמדו לחמשה ולהעבירה למצרים. מחלקתנו הייתה אמוזה להטביעה. עברתי אז קורס לחבלה ימית וחיה עמי פרץ גורדון זיל. הפלגנו לנקודה דרומית, מחוץ לבירות. הוריוזו אותנו לחוף. שם חיכו לנו שניים מאנשינו, שבירכו אותנו בשמחה בעברית נכנסתי לים והתחלתי לשחות, כשעלי שני מוקשים. הגעתי לספינה, הידקתי את המוקשים לטפה והוצאתי את הנצרה. את המוקש הראשון הפעלתי והכל היה בסדר, את השני - אלתרתי. שחיתי מהר לחוף - ופיצוץ לא היה. כעבור שבוע היה פיצוץ אחד, שפגע קשה בספינה ומאז לא שמענו עליה."

ד"ר מאיר פעיל, היסטוריון, אמר בערב היסטוריה: "ההיסטוריה שלהם התחילה ב'41, עם קבוצה קטנה, שהלכו לחלב ועשתה 'מהומה' עם פצצות; זאת הייתה - המחלקה הסורית, ובשנת '43 - ביזמת יגאל אלון - הוקמה המחלקה הערבית". חיימקה לבקוב, בסרט מיוחד על היסטוריה: "לא ניצחנו את היטלר ולא שבינו את איטליה, אבל זו הייתה תרומתנו

כתבות שפורסמו על פעילותו הצבאית של אהרתי צור, ג"ל

האישית, ואנחנו היינו שותפים למלחמה, לצד בנות הברית, נגד הנאצים".

יעקב נמרודי, לימים קצין מודיעין בצה"ל, בשנים 50-1948: "אתה מקבל דיווח אמת בלי פנטזיות, בלי מה שמתלווה לדיווח הערבי. המדריך המקצועי, שמעון סומך (יסמעאן), על תפקידו: "עשיתי ממנו ערבי - מבחינת השפה, הלבוש, ההתנהגות והחשיבה". דני אגמון היה מפקד היחידה בשנים 48-1946: "לא היה צריך רק לדעת ערבית, אלא היה צורך, שיהיה לך גם 'אליבי', וזה אולי גם הימוטר של הימסתערבים". "יזקובה" כהן, למשל, חי בתוך הערבים בנמל חיפה ויש לו זכרונות קשים משם: "בשבילי היו אלה חיי חלאה בנמל. אלה היו חיים נוראים. הפכתי להיות אחד מהם. הזדהתי עימם. רענתי כמוהם, עד שהגעתי לתקופת משבר והגיעו מים עד נפש".

באוגוסט 1948 חזרה "המחלקה וזעריביסטית" לשורות חיל המודיעין, עם הקמת צה"ל.

שמריה
שכונה
שימש עד שנת 50'
מפקד המחלקה: "אתה
שולח אדם, שאתה חי
איתו, ואתה יודע
שאתה שולח אותו
למקום, שאולי לא
יחזור ממנו. זה נראה
אכזרי, אבל א הדבקות
במשימה":

הא במשימה, במטרה,
בניצוץ החזרות
כרוחן וכלשונו -
הושרשה באנשי
המחלקה הערבית,
כמו ביתר אנשי יחידות
הפלמ"ח. יש אומרים,
שה"מסתערבים" היו
אלו, שזונו: את
היסודות ל"מסד"
הישראלי: אותם
אלמונים, החיים בצל
האפילה.

